

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 4 · 7. oktober
Sesjonen 2019–2020

Møte mandag den 7. oktober 2019 kl. 10

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 4):

1. Finansministerens redegjørelse om regjeringens forslag til statsbudsjett og om nasjonalbudsjettet for 2020
2. Referat

Presidenten: Representantene Abid Q. Raja, Åsmund Aukrust, Lise Christoffersen, Jette F. Christensen og Siv Mossleth, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Følgende innkalte vararepresentanter tar nå sete:

For Finnmark: Steinar Karlstrøm

For Møre og Romsdal: Tove-Lise Torve

For Oslo: Mats A. Kirkebirkeland

For Østfold: Elin Tvette

Statsråd Siv Jensen overbrakte 2 kgl. proposisjoner (se under Referat 8. oktober).

Sak nr. 1 [10:01:11]

Finansministerens redegjørelse om regjeringens forslag til statsbudsjett og om nasjonalbudsjettet for 2020

Statsråd Siv Jensen [10:01:33]: Nå skal jeg egentlig starte med å fortelle hvor bra det går i norsk økonomi, at den økonomiske veksten fortsatt er sterkere enn den langsiktige trenden, at arbeidsledigheten er på laveste nivå siden før finanskrisen, og at det er blitt flere jobber i alle landets fylker det siste året.

Det er ingen selvfølge at det er slik. Derfor vil jeg heller rette fokuset mot årsaken til at det går bra – ikke bare at det går godt i økonomien. Jeg vil snakke om de som skal ha æren for at Norge år etter år troner øverst i FNs levekårsundersøkelse. Norge blir ikke verdens beste land å bo i av seg selv.

Norge er seksåringen som denne høsten har tatt på seg skolesekken for første gang, og besteforeldrene som kanskje bor på en annen kant av landet, men som ser ham så ofte de kan, korpset som alltid spiller opp når noe skal feires, og idrettslaget i nabobygda som sørger for at det er lys i lysløypa.

Norge er gründere med gode ideer og dedikerte, kvalifiserte kvinner og menn som utvikler disse ideene til noe vi kan leve av. Norge er alle de varme og dyktige menneskene som jobber med helse og omsorg, alle industri- og oljearbeiderne som gjør oss til en verdensledende nasjon på flere områder, alle engasjerte og omsorgsfulle lærere, og foreldre som står tidlig opp for å smøre matpakker.

For Norge er også alt det som binder oss sammen: språket vårt, medmenneskelighet, frivillig arbeid og fellesskap – og appelsin i påskesola. Norge er demokrati, ytringsfrihet og likestilling. Norge er små forskjeller og store muligheter – i by og bygd. Norge er fossefall i bratte fjellsider, uberørt natur og naturressurser.

Norge er et velferdssamfunn. Det viktigste jeg og resten av regjeringen kan gjøre, er å gjøre vårt ytterste for at det skal være slik i fremtiden også. Vi må ta vare på alt som gjør oss til Norge, samtidig som vi må ønske utvikling og forbedring velkommen.

Vi har kanskje verdens beste utgangspunkt for å gripe mulighetene som ligger foran oss, legge til rette for at alle som bor i Norge, kan ta del i den reisen. Men vi må være oppmerksomme på hvilke hindre vi kan møte på veien, og forberede oss på hvordan vi skal møte dem. Statsbudsjettet for 2020 er regjeringens forslag til hvordan vi skal gjøre det, hvordan vi skal ruste Norge for fremtiden og sikre et bærekraftig velferdssamfunn både for dagens og fremtidige generasjoner.

Akkurat nå er det forhold utenfor våre grenser som utgjør de mest alvorlige truslene mot fortsatt vekst og velstand i Norge. Handelskonflikten mellom USA og Kina og uklarhetene rundt brexit er eksempler på utviklingstrekk som skaper usikkerhet og demper veksten i internasjonal økonomi.

Vårt beste forsvarsverk i møte med dette er å sørge for en sunn og solid økonomi og bevare et samfunn der vi har tillit til hverandre, og en høyt utdannet befolkning. Det viktigste bidraget til det er å sørge for at flest mulig er i jobb. Derfor er hver eneste nye arbeidsplass så utrolig viktig. Det siste året har 50 000 flere mennesker kommet i jobb – fire av fem i privat næringsliv. For noen er den ene jobben forskjellen på å være med eller å stå utenfor – å klare seg selv eller være avhengig av økonomisk hjelp. For oss som samfunn utgjør det forskjellen på å kunne opprettholde velferdssamfunnet eller ikke. Vi blir eldre, som kjent. I årene fremover skal en stadig mindre andel av oss jobbe, mens flere og flere blir pensjonister og pleietrengende. Velferdsordningene vil bli satt på prøve hvis vi ikke lykkes med å gjøre ting litt annerledes. Vi må gjennomføre reformer som gir oss mer velferd for mindre penger, og vi må få flere til å delta.

For det er nemlig ikke et alternativ å øke skattenivået, slik noen tar til orde for. Jeg har møtt mange bedrifter i løpet av mine 50 leveår – et mangfold av bedrifter med ulike behov og ønsker. Men jeg har fortsatt til gode å møte én bedrift som ønsker seg høyere skatt. Jeg har også til gode å møte noen som sier at de vil jobbe mer hvis staten tar en større del av lønnen hans, eller hennes.

Denne regjeringen har prioritert å redusere skattene med 25,5 mrd. kr siden vi inntok regjeringskontorene

ne i 2013. Internasjonale organisasjoner som OECD og IMF trekker frem skattereformen som en av de viktigste reformene regjeringen har gjennomført. Vi har satt ned skatten på alminnelig inntekt fra 28 til 22 pst. Neste år vil en vanlig familie med to fulltidsinntekter betale 9 000 kr mindre i skatt enn i 2013. Til sammen vil denne familien ha betalt 48 000 kr mindre i skatt enn hva de ville gjort med det rød-grønne skatteopplegget.

Når familiene får beholde mer av inntekten sin, gjør det hverdagen enklere. De får mer penger de kan bruke på seg og sine – eller investere, i bolig f.eks. Det er viktig for folk i Norge å eie sitt eget hjem. Å bo er ikke noe folk kan velge bort.

Eiendomsskatten tar ikke hensyn til om eieren av en bolig er rik eller fattig, om du er arbeidsledig, pensjonist eller aleneforsørger. Den rammer tilfeldig og usosialt. Fra nyttår senker vi derfor grensen for hvor høy eiendomsskatt kommunene kan kreve, fra 7 til 5 promille. Og ingen eiendom skal ha et skattegrunnlag på mer enn 70 pst. av markedsverdien. Vi tar sikte på å redusere makssatsen ytterligere til 4 promille fra 2021. Det vil vi komme tilbake til som en del av et helhetlig kommuneplegg til våren.

Den 1. januar er også NRK-lisensen historie. Heretter vil vi finansiere NRK over statsbudsjettet, ikke som en egen NRK-skatt, men i form av lavere personfradrag. En familie med to skattebetalere kommer omtrent uendret ut økonomisk og får glede av forenklingen fordi de ikke lenger trenger å forholde seg til en faktura. Minstepensjonister betaler ikke skatt, så de vil spare over 3 000 kr i året på denne omleggingen. Og en enslig forsørger som betaler NRK-lisens i dag, vil spare 1 500 kr.

Venstresiden sier ofte at en krone mindre i skatt er en krone mindre til velferd. Det er feil. Det er en krone mer til klær, til mat, til ferier, til julegaver eller til fritidsaktiviteter. Det er velferd, og det er frihet.

Høyere skatt vil ikke styrke bærekraften i velferds-samfunnet. Høyere skatt reduserer familienes frihet til å bestemme over egen økonomi og gjør det mindre attraktivt å jobbe og investere i Norge – det motsatte av hva vi trenger. Høyere skatt er ikke bare et dårlig svar på de utfordringene som ligger foran oss. Det er et ikke-svar.

Regjeringens svar er å få flere i jobb. Da må vi legge til rette for at folk vil jobbe, at de har en jobb å gå til, og at vi har bedrifter som ønsker å ha produksjonen sin i Norge – ikke flytter den ut fordi vi har høyere skatter enn våre naboland.

Men vi må gjøre mer enn å kutte skattene – og det gjør vi. Vi prioriterer tiltak som gjør det enklere å starte og drive eget firma, tiltak som gjør det lettere å finne kapital, og mindre byrdefullt å rapportere. Vi satte oss som mål at vi skulle gjøre forenklinger som sparer nærings-

livet for 15 mrd. kr i årlige kostnader. Det målet nådde vi i 2017. Nå skal vi forenkle for 10 mrd. kr til. Og det er ikke en engangseffekt. Dette er tid og penger spart hvert eneste år, færre skjemaer å fylle ut, forenklinger som bedriftene merker i hverdagen: skatt, merverdiavgift, bokføring, aksjelovgivning og tinglysning – for å nevne noe. Bedre rammevilkår for næringslivet gir både flere og tryggere arbeidsplasser, i hele landet, der folk bor.

Gode rammevilkår handler også om at det må lønne seg å følge reglene. Utviklingen går i riktig retning. Regjeringens innsats mot useriøse aktører og svart økonomi har gitt resultater. Men vi er ikke i mål. Derfor foreslår vi nå å overføre ansvaret for skatteoppkreving og arbeidsgiverkontroll fra kommunene til skatteetaten. Med 56 sterke fagmiljøer fordelt over hele landet vil dette gi oss bedre og mer samordnet kontroll. Samhandlingen mellom kontrolletat og politi vil gå lettere, og like saker vil bli behandlet likt. Et seriøst og ryddig arbeidsliv skal ikke være avhengig av lokale prioriteringer.

I budsjettet ligger det også flere andre tiltak som skal gjøre det attraktivt å være bedrift i Norge. Næringslivet har ønsket seg høyere grense for timesatsen på egenutført FoU-arbeid i SkatteFUNN-ordningen. Det følger vi opp. Vi gjør det også enklere for små oppstartsselskap å bruke opsjoner for å tiltrekke seg og beholde nøkkelpersoner. 350-kronersgrensen for avgiftsfri import blir fjernet, og vi innfører en forenklet ordning for oppkreving av merverdiavgift ved vareimport. Slik balanserer vi hensynet til næringslivet og forbrukerne på en god måte. Vi bidrar til lave gebyrer for folk som handler varer fra utenlandske nettbutikker, samtidig som vi gir norske butikker bedre konkurransevilkår.

Norsk næringsliv har fått betydelig større muskler i den internasjonale konkurransen de siste årene. Regjeringens bidrag har bl.a. vært å føre en politikk som gir stabilitet, forutsigbarhet og ikke skaper press på kronekursen. Det fortsetter vi med i statsbudsjettet for 2020. Vi legger opp til en oljepengebruk som er 0,2 prosentpoeng lavere neste år, målt som andel av fastlandsøkonomien. Det gir et uttak på 2,6 pst. av Statens pensjonsfond utland, i tråd med handlingsregelen, som sier at vi skal bruke mindre enn 3 pst. når det går godt i økonomien. Slik motvirker vi at presset i økonomien blir for høyt, og støtter opp under konkurransekraft og videre vekst i by og bygd.

Det er innovasjonen i bedriftene som skal bringe oss videre – til et samfunn som er mer digitalisert, mer kunnskapsbasert, mer klimavennlig og mer bærekraftig. Det er summen av alle bedriftenes innsats som gir oss et vekstkraftig og mangfoldig næringsliv – flere ben å stå på.

Omstillingen vil gå raskere og mer smertefritt jo bedre samsvar det er mellom kompetansen i befolkningen og de behovene bedriftene våre til enhver tid har. Ar-

beidslivet har endret seg mye. I dag må vi ha faglig påfyll både raskere og oftere for å henge med. Kompetanse-reformen Lære hele livet, som regjeringen lanserte i fjor, har to mål: Ingen skal gå ut på dato, og flere skal kunne stå lenger i jobb. Nå foreslår vi å styrke bevilgningene til denne reformen. I tillegg vil vi etablere et kompetanse-program som skal bidra til flere fleksible og relevante tilbud som er i tråd med det arbeidslivet har behov for.

Dessuten gjør vi det enklere å kombinere arbeid og utdanning og fortsetter satsingen på yrkesfag. Vi vet at det vil være et stort behov for fagarbeidere i årene fremover.

Regjeringen jobber også målrettet for å styrke undervisningskvaliteten i høyere utdanning. Etter at vi la frem kvalitetsmeldingen i 2017, har dette arbeidet skutt fart. I fjor lanserte vi kvalitet i høyere utdanning som én av tre opptrappingsplaner i den ambisiøse langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. Dette følger vi opp i budsjettforslaget som vi legger frem i dag.

Vi har høye ambisjoner for det norske kunnskaps-samfunnet. Hvis vi regner med forslagene vi legger frem i dag, har vi økt FoU-bevilgningene med 12,5 mrd. kr siden vi tok over.

I dette budsjettet satser vi særlig på forskning og utvikling som kan bidra til et grønnere og mer teknologi-basert Norge. Vi foreslår bl.a. å bevilge penger til oppstart av forprosjektering av Ocean Space Laboratories i Trondheim. Målet er at dette kunnskapssenteret skal være best i verden på havromsteknologi, og utdanne toppkvalifiserte folk til maritim næring. Norge skal være en verdensledende havnasjon også i fremtiden.

Vi skal overlate naturen og miljøet til neste generasjon i minst like god stand som vi overtok det. Derfor er jeg glad for at vi nå ser resultater av regjeringens offensive klimapolitikk. Så langt i år utgjør elbiler nesten halvparten av nybilsalget. Klimagassutslippene per innbygger har falt til nivåer vi ikke har sett siden 1990, og frem-skrivningene viser at de vil avta enda raskere i årene som kommer. Da vi inntok regjeringskontorene, var utslipp fra nye personbiler i Norge på nivå med EU. I dag ligger vi mer enn 40 pst. under. Vi er også verdensledende i å utvikle og bruke null- og lavutslippsferger.

Denne regjeringen bruker skattesystemet aktivt for å få folk og bedrifter til å velge klimavennlig. I dag er 80 pst. av norske klimagassutslipp enten avgiftsbelagt eller omfattet av kvotesystemet, og det er økonomisk gunstig å velge elbiler fremfor biler som forurenser mer.

Samtidig vil jeg minne om klimaproblemets globale natur. Det er uvesentlig for den globale oppvarmingen hvor utslippene kommer fra. Vi skal oppfylle våre forpliktelser, og vi tar vår del av ansvaret, både hjemme og internasjonalt. Men å løse klimautfordringene krever samarbeid og tiltak både lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Havet er en ressurs med enorm betydning for levekår verden over. På grunn av forhold som overfiske, plastforsøpling og klimaendringer er havet nå under press. Vi vil bidra til en bedre og mer kunnskapsbasert havforvaltning og foreslår å trappe opp havsatsingen med 100 mill. kr. Det er et bidrag til både miljøet, mat-sikkerheten og verdens velferd. Samlet vil vi prioritere over 7 mrd. kr til bistandsrelaterte tiltak innen fornybar energi, klima, miljø og hav i 2020.

Vi skal heie frem fornybar energi og nye løsninger som reduserer utslipp. Men vi skal også være stolte av de titusenvis ansatte i oljenæringen. Norsk olje og gass produseres på en måte som er både tryggere, mer rettferdig og mer klimavennlig enn det mange andre land gjør. Ikke minst kan kompetansen som oljenæringen sitter på, bli svært viktig i det grønne skiftet vi skal gjennom.

I Stavanger finnes det et imponerende eksempel på det: Gründerne bak selskapet Desert Control har brukt teknologi og kunnskap fra offshorenæringen til å utvikle et produkt som kan omdanne ørkensand til fruktbar matjord. Bare tenk hva en slik oppfinnelse potensielt kan bety for mennesker som er på flukt fra tørke!

Rundt omkring i landet vårt finnes det mange slike eksempler. Men vi trenger enda flere. Derfor øker vi nå satsingen på forskning og utvikling av klimavennlig teknologi. Med et grønt, smart og nyskapende næringsliv på laget skal Norge være en del av klimaløsningen.

I dette budsjettet viderefører vi mange av de satsin-gene som vi ser gir resultater – bilavgifter, f.eks. I tillegg foreslår vi ytterligere tiltak som skal bidra til at klima-utslippene avtar. Vi endrer CO₂-avgiften, slik at prisen på utslipp blir jevnere, og insentivene for utslippskutt sterkere. Samtidig reduserer vi veibruksavgiften, slik at pumpeprisen på drivstoff ikke øker. Vi foreslår 100 mill. kr til oppfølging av handlingsplanen for grønn skipsfart og 700 mill. kr i ny kapital til Nysnø Klimain-vesteringer AS – nesten en dobling av kapitalen selska-pet har i dag.

I tillegg bedrer vi togtilbudet og foreslår å øke til-skuddene til kollektivtransport i byområdene, slik at det blir enklere for folk å velge miljøvennlig transport. Sam-let sett foreslår regjeringen rundt 5 mrd. kr til kollektiv-transport, sykkel og gange i de ni største byområdene i 2020 og 26,8 mrd. kr til jernbanen.

Vi vil fase inn ni nye tog, starte et nytt stort prosjekt på Dovrebanen og trappe opp aktiviteten på flere store investeringsprosjekter som allerede er satt i gang. Vi vil ha flere togavganger, flere sovevogner og bedre nett-dekning om bord i togene.

Med dette budsjettforslaget har vi økt samferdsels-budsjettet med over 80 pst. siden vi kom i regjering.

I perioden 2018–2021 vil det bli bygd ca. fire ganger så mye firefeltsvei motorvei som det ble fra 2010 til 2013.

Dette er de tryggeste veiene vi har. I tillegg sparer det næringslivet for både tid og penger.

I et langstrakt land som vårt, er det mange grunner til å prioritere både vei og bane, ikke minst at vi ønsker oss levende lokalsamfunn, der folk har det godt og blir boende. Hvis vi ønsker at Norge fortsatt skal ha både by og bygd, må vi sørge for at det er trygt og enkelt å komme seg til butikken, skolen og til håndballtrening. Vi må også legge til rette for at hjørnesteinsbedriften kan overleve selv på steder som er langt unna kundene. Folk blir ikke boende der det ikke er arbeidsplasser.

I 2020 foreslår vi å bevilge 69,3 mrd. kr til oppfølgingen av Nasjonal transportplan, og vi følger opp bompengeavtalen allerede i dette budsjettforslaget. Dette betyr noe for folk.

Jeg har lyst til å dele en historie med dere:

For noen uker siden var samferdselsministeren og jeg på Halsnøya, et lite øysamfunn i Kvinnherad kommune. Det går én vei mellom denne øya og kommunesenteret, som ligger på fastlandet. Vi var der for å rive bomstasjonen på denne veistrekningen – seks år tidligere enn planlagt. På Halsnøya er det mennesker som har brukt over 1 000 kr i måneden på bompenger. Det blir 72 000 kr, det, på seks år. Da vi gikk i land, ble vi møtt av en folkemengde med veivende flagg og heiarop. Barnehagen hadde lagt turdagen sin hit, og skolene hadde gitt barna fri. Arbeidsfolk droppet lunsjen for å møte opp – verken for å møte samferdselsministeren eller meg, men for å se bomstasjonen falle. Jeg tror ikke vi kjørte forbi ett hus som ikke flagget på Halsnøya den dagen.

Hver eneste krone til mer vei og mindre bom, betyr noe. Denne regjeringen jobber målrettet med å få mest mulig ut av hver krone vi investerer på samferdselsområdet, og vi lykkes! Vi tør å bruke konkurranse som et virkemiddel, og sammen med næringen tenker vi nytt.

Vi har gjort det på veiområdet. Med Nye Veier AS får vi mer vei for mindre penger. Når vi nå åpner for konkurranse på Sørlandsbanen og i togtrafikken nordover, forventer vi å spare omtrent 8 mrd. kr.

Det er lov å være stolt av det vi får til i Norge. Og det er lov å kjenne på at det er godt å bo i et land der levekårene er best i verden, men vi kan ikke la det bli en hvilepute. Vi må være bevisst på at ikke alle føler at de bor i verdens beste land. Rundt oss, på jobben og i nabolaget, er det folk som sliter. Noen sliter med helsen, andre sliter med å få endene til å møtes. Vi har et ansvar for både å se og høre dem.

Hver eneste dag må vi jobbe for at Norge skal være et land hvor alle har mulighet til å delta og lykkes, uavhengig av bakgrunn, kjønn, etnisitet og funksjonsnivå. Skattesystemet, overføringer og tjenester innenfor helse og utdanning reduserer forskjellene mellom oss. Det må vi bevare. Samtidig må vi vokte oss for å ikke gjøre sik-

kerhetsnettet så finmasket at folk setter seg fast i det. Vi må fange opp dem som faller utenfor uten å redusere intensivene til arbeid. Å øke stønadene er ikke et svar. Det er å gi opp. Det er å la folk forbli i et system der de er avhengige av at staten stiller opp.

Å hjelpe dem som står utenfor, handler om å tro på dem, og hjelpe dem tilbake til deltakelse og arbeid, slik at de klarer seg selv. Det må alltid lønne seg å jobbe. Regjeringen har tatt flere grep for å inkludere flest mulig i arbeidslivet. Ett eksempel er inkluderingsdugnaden, som skal bidra til at folk får jobb, selv om de har hull i CV-en eller nedsatt funksjonsevne. Budsjettet som vi legger frem i dag, inneholder flere forslag med det samme målet: Alle mennesker har noe å bidra med.

Å kunne delta i arbeidslivet handler både om å få sjansen og om å være kvalifisert. Utdanning er den viktigste enkeltfaktoren som bidrar til varig utjevning av sosiale forskjeller. Derfor betyr det så mye at rekordmange nå fullfører videregående skole.

I fjor gikk også 55 pst. av de som avsluttet introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere, direkte ut i utdanning eller arbeid. Det er de høyeste tallene på ti år. Men vi må gjøre enda mer.

Arbeid og kunnskap er nøkkelen til integrering. I budsjettet foreslår vi bl.a. å opprette en ny tilskuddsordning for tilrettelagt fag- og yrkesopplæring for voksne innvandrere. Vi styrker den delen av Jobbsjansen som skal gi ungdom med innvandrerbakgrunn bedre forutsetninger for å fullføre videregående skole.

Regjeringen retter også stor oppmerksomhet mot de minste barna. Jo tidligere vi klarer å fange opp barn som står i fare for å falle utenfor, jo mer betyr det både for den det gjelder og for bærekraften i samfunnet. Vi viderefører satsingen på tidlig innsats, og styrker kvaliteten i både skole og barnehage med fagfornyelsen og tiltak som skal løfte kompetansen blant de ansatte.

For noen av oss begynner det å bli en stund siden vi var ferdige på skolen, men jeg tror alle husker hvor mye læreren hadde å si. Vi må sørge for at både lærerne og innholdet i undervisningen er oppdatert.

Barn er ulike – noen liker å tegne, andre vil helst spille fotball eller klatre i trær. Noen er supersosiale, mens andre liker seg best i ro og fred. Slik skal det være. Men det skal ikke være slik at det er økonomiske barrierer som hindrer dem fra å delta.

Vi vil øke barnetrygden med 3 600 kr i året for barn opp til seks år. Det gir alle småbarnsforeldre litt romsligere økonomi. Og størst forskjell gjør det for dem som har minst.

Forsøket med fritidskort for barn over seks år blir utvidet til flere kommuner. Vi vet at mange barn ikke får delta i fritidsaktiviteter fordi familien ikke har økonomi til det. Med fritidskortet kan de få dekket utstyr eller

medlemskontingent og slippe å kjenne på følelsen av å ikke få være med fordi mamma og pappa ikke har råd. Å hjelpe et barn er å hjelpe en hel familie.

Regjeringen har tidligere innført gratis kjernetid i barnehage for barn over to år fra familier med lav inntekt. Fra neste år ønsker vi å utvide tilbudet om gratis heltidsplass i barnehage til to- og treåringer i asylmottak. Vi vil også gradere foreldrebetalingen i SFO etter inntekt for 1. og 2. trinn og gi gratis SFO til elever med særskilte behov på 5.–7. trinn. Dette er tiltak med mange positive effekter, særlig i de befolkningsgruppene som i størst grad står utenfor, innvandrerfamilier f.eks. Der er det ofte mor som er hjemme med barna. Når barna får mulighet til å gå i barnehage, kan mor jobbe eller ta utdanning i stedet. Igjen vil dette bidra til at hele familien blir bedre integrert, får bedre språkkunnskaper og mer inntekt. Det er helt avgjørende både for integreringen og for velferdssamfunnets bærekraft at vi klarer å få flere innvandrere, spesielt kvinner, i jobb.

Vårt mål med integreringspolitikken er at flere innvandrerfamilier skal klare seg selv. I budsjettet for neste år vrir vi innsatsen fra integreringstilskuddet til tiltak som gir flere utdanning og kvalifisering. Sammen med integreringsløftet og den nye integreringsloven som er på høring, skal dette gi raskere og bedre resultater. Med en bærekraftig innvandringspolitikk kan vi gi bedre hjelp til mennesker med reelt beskyttelsesbehov og integrere dem som skal være i Norge.

Når vi holder kontroll med grensene gjennom en restriktiv, rettssikker og ansvarlig innvandringspolitikk, blir behovet for asylmottak mindre. For første gang på 21 år bor det under 3 000 personer på asylmottak i Norge. Ankomsttallene har ikke vært lavere siden 1990-tallet. I 2020 vil kostnadene bare til asylmottak være 5,5 mrd. kr lavere enn i 2016, en nedgang på over 85 pst. Det gir rom for å prioritere gode integreringstiltak og for å ta imot kvoteflyktninger på en skikkelig måte. Regjeringen foreslår derfor å videreføre kvoten på 3 000 overføringsflyktninger i 2020.

Alle som har vært skikkelig syk, vet at ingenting betyr mer enn god helse, og hvor uvurderlig det er at man får den hjelpen man trenger når man er på sitt mest sårbar, og hvor mye det betyr at noen strekker ut en hånd, eller tar seg tid til å si noen trøstende ord.

Helse og omsorg har en stor plass i budsjettet også neste år. Vi prioriterer god sykehusøkonomi og legger til rette for mer moderne sykehus med ny teknologi og nye behandlingsformer. Vi setter også inn tiltak for å få flere fastleger og legespesialister.

Opptrappingsplanen for rusfeltet er overoppfyllt med årets budsjettforslag. Ventetiden for rusbehandling er over en måned kortere i dag enn den var i 2013. Ved sykehusene er ventetiden redusert med mer enn to uker,

og nesten 60 000 færre står i sykehuskø. Det er en viktig oppgave å jobbe for at køene skal bli enda kortere i fremtiden. En pasient som får raskere og bedre behandling, får økt livskvalitet og kommer raskere tilbake i jobb.

Kvaliteten og kapasiteten i omsorgstjenestene skal også bli bedre. Våre eldre fortjener en god alderdom – trygg og verdig. Kåre, som har bodd hele livet i et lite fiskevær i nord, skal få like god omsorg som Margareth fra Vinderen. I 2020 skal Margareth og Kåre få sitt eget eldreombud. Ombudet skal fremme de eldres interesser, rettigheter og behov og engasjere seg i det som berører eldre på alle samfunnsområder. I budsjettet foreslår vi også å legge til rette for 2 000 heldøgns omsorgsplasser i kommunene og lokale kjøkkenløsninger i sykehjem og omsorgsboliger. For mange eldre er måltidet det de ser mest frem til.

Kommunene får en vekst i frie inntekter på 1,3 mrd. kr neste år. Det gir dem rom til å fortsette å tilby tjenester og omsorg av god kvalitet.

Kommuneøkonomien har blitt styrket med mer enn 30 mrd. kr siden vi tiltrådte. I dag er det bare ti kommuner på den såkalte ROBEK-listen for kommuner og fylkeskommuner som er i økonomisk ubalanse. Det er det laveste antallet i registerets 18-årige historie.

Med årets budsjett kommer vi til å nå to viktige og ambisiøse mål: Å oppfylle langtidspanen for forsvarssektoren, slik at bevilgningene økes reelt med over 8 mrd. kr i planperioden fra 2017–2020 og å øke polititettheten til to politiansatte per 1 000 innbyggere. Det viser at denne regjeringen tar innbyggernes trygghet på alvor. Trygghet er en forutsetning for frihet.

I budsjettet for 2020 foreslår vi å øke bevilgningene til forsvarssektoren med 2,5 mrd. kr til bl.a. investeringer i ubåter, maritime patruljefly og nytt artilleri til Hæren. Politiet får også mer penger, som vil sette politidistriktene i enda bedre stand til å forebygge og å håndtere kriminelle handlinger.

Vi foreslår å gi politiet og UDI midler til nye Schengen-systemer for grense- og territorialkontroll. Det gir dem bedre verktøy for å avdekke og forebygge kriminalitet, ID-juks og ulovlig migrasjon.

Vi styrker beredskapen i nordområdene. Det er spesielt viktig i en tid med økt aktivitet langs kysten, men også viktig for en værutsatt region. Regjeringen tar også sikte på å opprette en ny redningshelikopterbase i Tromsø fra 2022, basert på sivil innleie.

Det er mange lyspunkter i Norge for tiden. Men den vinden som nå blåser over verdensøkonomien, kan plutselig tilta i styrke og bli en storm. For en liten, handelsbasert økonomi i en stor og sammenvevd verden, er det ikke et alternativ å skalke lukene. Men vi er godt rustet – uansett vindretning.

Seks år i regjering har gitt meg både dypere innsikt i og bredere perspektiv på samfunnet vårt. Mest av alt har det gjort meg enda mer bevisst på hvor mye det betyr at vi deler noen grunnleggende verdier, at vi har høy tillit til hverandre, at vi har god arbeidsmoral og bred enighet om at vi må ta vare på våre felles ressurser til det beste for samfunnet og økonomien. Det har vist seg å være et stødig grunnfjell også i urolige tider.

I statsbudsjettet for 2020 viderefører regjeringen den linjen som har vist seg å fungere bra. Vi fører en ansvarlig økonomisk politikk og en næringsvennlig politikk for stabile og konkurransedyktige rammebetingelser. Vi bevarer et samfunn med gode velferdsordninger, små forskjeller og store muligheter. Vi bidrar til et grønnere og mer moderne Norge, og vi tar folks trygghet på alvor, for det er dem alt dette handler om – menneskene, nå og i fremtiden.

Presidenten: Det åpnes nå for en kommentarrunde, begrenset til ett innlegg fra hver partigruppe med en talletid på inntil 3 minutter.

Etter hvert innlegg fra opposisjonspartiene gis finansministeren anledning til en kommentar på inntil 2 minutter. Deretter får representanten for opposisjonspartiet mulighet til en sluttkommentar på inntil 2 minutter.

Videre åpnes det for en kommentar fra finansministeren eller statsministeren på inntil 3 minutter til slutt.

Presidenten anmoder om at kommentarrunden i sin helhet tas fra de to talerstolene på gulvet.

Hadia Tajik (A) [10:33:56]: Me er mange som er stolte over landet vårt, men når ein lagar eit statsbudsjett, må ein spørja seg: Kva er det landet vårt treng no? Det landet vårt treng no, er eit meir rettferdig og meir klimavenleg Noreg der fleire har moglegheita til å vera i jobb. Det er ei retning for landet som Arbeidarpartiet vil ta ansvaret for.

Dessverre er hovudbiletet frå dei sju siste statsbudsjetta at regjeringa sviktar neste generasjon. Verken på klima, på rettferdig fordeling eller på verdiskaping viser dei det motet eller den handlekrafta som trengst. Dette er ei regjering som har råd til skattekutt til dei som har mest, men som ikkje har råd til medisin for migrenepasientar. Det er ei regjering som openbert trur dei har tid til å venta med dei store avgjerdene for å få klimautsleppa ned.

I fjor auka klimautsleppa i Noreg, sjølv om me har forplikta oss på kutt. Det er nok sant som Erna Solberg sjølv har sagt, at det er tøffare å stå på for klimaet i ei regjering der det er nokon som ikkje er så opptekne av det.

Arbeidarpartiet har levert forslag til budsjett der me òg viser kor det er me kuttar i klimautsleppa, altså eigne

klimabudsjett. Men regjeringa har ikkje gjort det denne gongen heller. Arbeidarpartiet vil at Nordsjøen skal verda eit europeisk sentrallager for karbon, òg fordi det vil kunna skapa mange tusen nye arbeidsplassar. Regjeringa har ikkje klart å bestemma seg no heller. Klimakutt vert skuva ut i tid, og dei vert skuva ut av landet. Me ønskjer å kutta meir heime.

Eit område som finansministeren var inne på som er positivt, og som eg vil trekkja fram, er betydinga av havsatsing. Det er noko som Arbeidarpartiet har etterlyst lenge. Men planane for Nordsjøen bør ein sjå meir i samanheng. Havvind, karbonlagring, meir elektrifisering av oljeplattformane – dette er noko som ikkje berre bør skje i rykk og napp, dette bør skje målretta for å bygga nye industrier.

Norsk økonomi går godt. Det er bra. Det er likevel uro i global økonomi, og det er noko som òg kan smitta over på oss. Før låg me i toppsjiktet på delen folk i arbeid. I 2009 var det berre Sveits og Island som låg over oss. I fjor fall me ned til ein sjetteplass. Dei siste seks åra har det blitt fire nye unge uføre kvar einaste arbeidsdag, og delen unge uføre som ikkje har fullført vidaregåande skule, har vorte større.

Me har ikkje meir pengar å bruka på meir i kontantstøtte, på skattekutt som ikkje skapar arbeidsplassar, eller på multinasjonale konsern som vil inn i velferda og tena seg rike på skattepengane til vanlege folk. Pengane må brukast på å behalda folk i jobb og på å få fleire folk i jobb.

Statsråd Siv Jensen [10:37:10]: Jeg syns innlegget til representanten Hadia Tajik vitner om at det ble skrevet lenge før hun leste regjeringens budsjettdokumenter. Dette er et budsjett som styrker klimaprofilen med 2,2 mrd. kr. Det er altså ikke et kutt i klimatilskudd, det er en ganske kraftig forsterkning. Vi gjør det både gjennom å øke CO2-avgiftene og på en lang rekke andre områder. Vi styrker satsingen på grønn skipsfart, for å nevne noe. Jeg har lyst til å minne representanten om at tempoplanen for CCS ble behandlet av Stortinget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, og regjeringen følger det opp i statsbudsjettet for 2020.

Dette er ikke et budsjett som har funnet rom for de store skattereduksjonene. Det høres allikevel ut på representanten Hadia Tajik som at vi bruker de store pengene på betydelige skattelettelser. Nei, vi gjør ikke det. I dette budsjettet bruker vi de store pengene på å trygge den sosiale profilen og legge til rette for nettopp at flere kommer i arbeid. Da må også Arbeiderpartiet være innstilt på å gå i en diskusjon om hvordan vi innretter virkemidlene for å få det til.

Hvis svaret fra Arbeiderpartiet er det det alltid har vært, nemlig å styrke ordningene som holder folk varig

utenfor arbeidslivet, så er det et veldig dårlig svar på å legge til rette for at flere kommer fra å være i en situasjon utenfor arbeidsmarkedet, til å kunne delta.

Denne regjeringen gjør noe aktivt for å få det til, gjennom muligheten for å kombinere arbeid og utdanning, for å legge til rette for at flere unge ikke skal falle utenfor i en tidlig fase av livet. Men da må vi være villig til å se på de virkemidlene vi har, og innrette dem på en annen måte.

Jeg er ikke helt sikker på om Hadia Tajik ville skrevet dette innlegget hvis hun hadde gjort det etter at hun hadde lest regjeringens budsjettforslag.

Hadia Tajik (A) [10:39:08]: Me har lest budsjettet. Så er det klart at finansministeren sikkert kjenner det best sjølv – ho har jobba med det i eit år, me har fått ein snau time. Men finansministeren er nok òg meir føreseieleg enn ho sjølv er klar over. Det er ikkje sånn at me har opna dette budsjettet og vorte overvelda og overraska over korleis det no ser ut, når det trass alt er det sjuande statsbudsjettet som vert lagt fram av denne regjeringa.

Det me ser, er, som finansministeren seier, at dei ikkje har lagt opp til store, nye endringar på skattesida, men over tid har skatteopplegget til denne regjeringa likevel fått konsekvensar. Det er ein usosial profil der dei rikaste betalar mindre. Skattekutta over snart sju år betyr i praksis nesten 125 mrd. kr i tapte inntekter til landet.

Me ser òg at regjeringa over desse åra har vist seg å ha ein politikk som er dobbelt usosial, fyrst ved at mange av dei som vil i jobb, ikkje kjem i jobb, og så ved at dei som ikkje er i jobb, får kutt i ytingane sine – som om det gjer at dei lettare kjem inn i arbeid – f.eks. ved at arbeidsledige vert fratekne feriepengar, eller at dei som er på arbeidsavklaring, får mindre arbeid og mindre avklaring, men heller står meir i fare for å verta skuva over i uførheit eller sosialhjelp.

Eg opplever at regjeringa er såpass kortsiktig med sine forslag at det verkar som at det fremste målet til regjeringa er å sitja i regjering med kvarandre, og at pengebruken då er limet i ei regjering med fire parti som trekjer i kvar si retning. Då er det heller ikkje så veldig rart at neste generasjon ikkje får den prioriteten som neste generasjon burde ha.

Det er klart at finlesinga av budsjettet står att, men me er bekymra for at konsekvensane av det budsjettet som no er lagt fram, er at fleire arbeidsplassar òg vil verta flytta ut av lokalsamfunn. Flate kutt i offentleg sektor over lengre tid betyr ikkje nødvendigvis meir effektivitet, det kan bety dårlegare tilbod, særleg i distrikta.

Henrik Asheim (H) [10:41:19]: Det kan være verdt på en dag som denne å minne oss selv om at selv et statsbudsjett som er så stort, med så mange milliarder

kroner og så mange poster på én gang, til slutt handler om hverdagen til helt vanlige mennesker og hva vi velger å prioritere. Det har vært trukket frem før i dag, også fra økonomer, at det er svært positivt at regjeringen tilpasser måten den bruker pengene på, til den økonomiske situasjonen. At man strammer inn i gode tider, gjør at vi er i stand til å håndtere vanskeligere tider.

Når det er skapt 50 000 nye arbeidsplasser i Norge, fire av fem av disse i privat sektor, bidrar det til å finansiere velferdsstaten vår. Men det er også 50 000 mennesker som nå får muligheten til å gå på jobb. Det er 50 000 mennesker som får oppleve den viktige velferden det er å ha dårlig tid om morgenen, eller at noen ringer og spør: Hvor blir det av deg? Det er også velferd.

Når vi har økte inntekter som resultat av at flere mennesker får den velferden det er å jobbe, kan vi også øke satsingen på klima og miljø. Vi kan holde fullt tempo på CCS, som er et viktig tiltak både for industrien vår og for klimaet. Vi kan øke satsingen på tidlig innsats i skolen, som er så avgjørende for den lille gutten eller den lille jenta som tidligere ikke har blitt sett, men som nå får oppfølging. Vi kan gjøre det slik at flere fullfører og består videregående skole, og vi må fortsette å ha en politikk for at fraværet skal gå ned. Vi kan gjennom denne veksten sørge for at det gjennomføres 1,6 millioner flere behandlinger i helsevesenet, og at ventetiden fortsetter å gå ned. Det er helt avgjørende for dem som er i en vanskelig situasjon, enten med en enkel eller med en mer komplisert lidelse. Og vi kan satse på 2 000 nye heldøgns omsorgsplasser, noe som betyr at flere eldre som har krav på omsorg og trygghet, får det.

Vi som storting har ingen penger. Alle pengene vi bruker, kommer fra folk. Og de kommer av at det skapes over hele Norge. Derfor er det også avgjørende at ledigheten er lav, og at flere kommer i jobb. Det er positivt at sysselsettingsandelen øker, men det er altså ikke godt nok hvis vi skal klare å bære fremtidens velferd. Derfor er inkluderingsdugnaden som regjeringen er i full gang med, og som ytterligere styrkes i dette budsjettet, helt avgjørende for at flere av dem som opplever å stå utenfor, som opplever ikke å være en del av det samfunnet som arbeidslivet er så viktig for, nå får muligheten til å komme inn – ved individuell jobbstøtte, ved at man får funksjonsassistanse for dem som sliter med rus, psykiske lidelser eller nedsatt funksjonsevne.

Finansministeren har helt riktig påpekt at det rundt oss i verden nå er uro. Jeg tror at i mange land skulle de ønske at de hadde de samme budsjetttrundene som vi har i Norge, også på en dag hvor mange liker å kritisere. Men nettopp fordi vi skal ruste oss for fremtiden, må vi også sørge for at flere kommer i jobb.

Sivert Bjørnstad (FrP) [10:44:36]: Finansministeren har på forbilledlig vis gått gjennom helheten i budsjettet og mange av satsingene som regjeringen gjør til neste år. La meg derfor få dvele ved et par av sakene som viser et helt tydelig Fremskrittsparti-avtrykk i budsjettet.

Fra 1. januar 2021 settes makssatsen i eiendomsskatten ytterligere ned, fra 5 til 4 promille. Samlet vil vi da ha redusert makssatsen for eiendomsskatt fra 7 til 4 promille, nesten en halvering. Det er viktig fordi eiendomsskatten er grunnleggende usosial. Den tar ikke hensyn til inntekten til den enkelte; den rammer helt blindt. Det er så lett for politikere å skyve regningen over på kommunens innbyggere i stedet for å gjøre reelle prioriteringer. Til og med i gode tider gjøres det, som nå.

Ser vi på hva særlig de store byene gjør, snor de seg unna stortingsflertallets klare vilje om at folk flest skal betale mindre eiendomsskatt. Oslo, Bergen og Trondheim går samlet sett med mange, mange milliarder kroner i overskudd. Likevel senker de nå bunnfradraget, noe som betyr at de med de minste boligene må betale mer. Det er dobbelt urettferdig, og det viser dessverre godt de rød-grønnes enorme skatteiver, som rammer den vanlige mann og kvinne i gata. Det burde de absolutt ha vært spart for.

Vi er også veldig godt fornøyd med at bompengeavtalen følges opp i neste års budsjett – 1 400 mill. kr til bompengeskutt i distriktene, over 1 mrd. kr til rassikring på riksveier, og en kraftfull styrking av kollektivsatsingen i de store byene – betalt av staten, ikke bilistene. Med neste års budsjett vil samferdselssektoren ha økt sine budsjetter med over 80 pst. siden 2013.

Ellers er det gledelig å se at langtidsplanen for Forsvaret oppfylles, at vi når målet om to polititjenestemenn per tusen innbyggere, at særfordelene for flyktninger i folketrygden fjernes, og at det skal bygges 2 000 flere og bedre sykehjemsplasser.

La meg på tampen av mitt innlegg få kommentere noe av opptakten til dagens debatt. I går kunne vi lese at Arbeiderpartiets arbeidspolitiske talskvinne, Rigmor Aasrud, som inntil før helgen var partiets finanspolitiske talsperson, gikk ut med sterk kritikk av sentralbanksjefens og hovedstyrets beslutning om å øke renten ved forrige rentemøte. Det er ikke en ny praksis at opposisjonen er uenig i posisjonens budsjettframlegg. Det er sånn det skal være, og sånn kommer det til å være i framtiden også. Men det er en helt ny og farlig tradisjon Arbeiderpartiet nå starter når de utfordrer sentralbankens faglige skjønn. Det er nå bare Donald Trump og Arbeiderpartiet som står for denne linjen i demokratiske land med uavhengige sentralbanker. Det er ingen god klubb å være medlem av, og det er en svært skummel linje og ikke et eksempel til etterfølgelse. Heldigvis er det ikke

politikere som setter renten, det er det fagfolk som gjør. Vi skal bry oss om, og krangle om, finanspolitikken.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:47:48]: Vi har nettopp hatt et valg der folk har sagt tydelig fra – det er nok sentralisering nå, man ønsker å utvikle hele Norge. Fremskrittspartiets leder, finansminister Siv Jensen, har opplevd at de nesten er borte – i kommune etter kommune finnes det ikke Fremskrittsparti-folk igjen. Det kaller jeg et framskritt. Jeg er ikke sikker på om Siv Jensen gjør det samme. De har igjen én ordfører etter høstens valg, så en skulle tro hun hadde lært litt, men det virker som om regjeringen har sett det som et startskudd for å sentralisere enda mer, for den siste halvannen uken har vi satt ny rekord i sentralisering. Jeg har nesten ikke turt å skru på radioen, for når man har skrudd på radioen, hører man en ny slik nyhet.

Forrige mandag skulle man ta tre-fire milliarder kroner fra kommuner som har kraftinntekter – det er det for gærent at de skal ha. Så skrur jeg på radioen på tirsdag. Da skal man legge ned to tredeler av landets tingretter – tingretter skal man ikke ha rundt omkring i Norge. Så er jeg inne på nettavisene på lørdag. Neimen skal man ikke kutte i Brønnøysund også, for det har ikke vært kuttet nok på Helgeland allerede i og med kuttene i Nesna og Sandnessjøen – man skal nå ta Brønnøysund og Brønnøysundregistrene. Da jeg sto opp i dag, tenkte jeg at nå har regjeringen kanskje roet seg litt ned – men nei. Nå skal man legge ned 237 skattekontorer rundt omkring i hele Norge i en massiv sentralisering.

Fremskrittspartiet og Høyre har fått en enorm tro på at det er sentralisering og statliggjøring som er svaret. Fredag var statsminister Erna Solberg indignert da Senterpartiet sa det var en systematisk og målrettet sentralisering regjeringen driver med. I dag ser vi igjen, statsminister, at med en gang det kommer nye forslag fra regjeringen, er det sentralisering og byråkratisering som er svaret. Men når det kommer til andre, store prosjekt, som helseforetakene kommer med, har man penger – som f.eks. til Ullevål. Startskuddet er på 29 mrd. kr. Jeg lurar på: Er det kvalitetssikret? Har det gjennomgått god nok kvalitetskontroll i Finansdepartementet når man skal sette av 29 mrd. kr til et gedigent nytt sykehusbygg her i Oslo?

Så til skatte- og avgiftspolitikken. Det har vært to saker som et samlet storting har løftet kraftfullt. Den ene gjelder bryggerinæringen. Et samlet storting har gang etter gang sagt at den typen avgiftspolitikken som regjeringen førte der, rammer norsk industri og norsk verdiskaping. Når vi nå leser det som står i statsbudsjettet, sier man at man ikke skal gjøre noen ting, man bare øker avgiftene ytterligere. Det rammer norske arbeidsplasser. For det andre vedtok et samlet storting at man skulle se

på arbeidsgiveravgiften for banknæringen, fordi slik banknæringen ble beskattet, rammet det spesielt sparebankene rundt omkring i Norge – viktige arbeidsplasser i alle deler av landet. Regjeringen gjør ingenting.

Oppsummert er dette et nytt budsjett for større forskjeller mellom folk og mer sentralisering – et dårlig budsjett for landet.

Statsråd Siv Jensen [10:50:57]: Var det én ting jeg var helt sikker på da jeg sto opp i dag, var det at Trygve Slagsvold Vedum ville skrive ordet «sentralisering» før han i det hele tatt hadde lest innholdet i statsbudsjettet. Jeg var også helt sikker på at han ville mene at det at vi overfører skatteinnkrevningen fra kommunene til skatteetaten, visstnok er en sånn sentralisering. Jeg tenkte jeg skulle vise representanten Vedum et kart over det han kaller sentralisering (statsråden holder opp et norgeskart). Dette er altså 56 kraftsamlede steder rundt omkring i hele landet som nå skal gå mer systematisk til verks for å bekjempe arbeidslivskriminalitet og svart arbeid. Jeg trodde det også var en overordnet målsetting for Stortinget – at vi skulle iverksette nye tiltak for å gå etter useriøse forhold rundt omkring på landets arbeidsplasser. Det gjør denne regjeringen gjennom å overføre skatteoppkrevingen fra kommunene til skatteetaten, og alle ansatte vil altså få tilbud om jobb i skatteetaten. 56 steder over det ganske land – det er ikke sentralisering. Og det er altså Oslo, landets hovedstad, som berøres mest av dette. Det er det motsatte av sentralisering.

Representanten Vedum prøver seg på en liten finte når han hevder at både kraftskatteutvalget og forslaget fra Domstolkommisjonen er regjeringens forslag. Det vet representanten Vedum ikke stemmer. Når det gjelder kraftbeskatningen, er det et offentlig utvalg som har utredet dette. Regjeringen har sendt det på høring, men jeg og statsministeren har vært overtydelige på at hvis vi skal følge det opp, skal det ikke gå på bekostning av kommunenes inntekter fra å være kraftprodusenter.

Det å hele tiden lete etter måter å omorganisere samfunnet på for å løse oppgavene våre på en best mulig måte av hensyn til skattebetalerne, burde representanten Vedum være litt mer opptatt av enn å bare skulle se mentere alt slik det en gang var.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:53:01]: Vi har en regjering som har glemt at vi skal utvikle hele landet, som mener at det er for dyrt å utvikle hele landet, som har glemt at noe av suksesshistorien i Norge er at vi har hatt grunnleggende tjenester på både store og små steder, og at det har vært et fellesskapsprosjekt der vi har løftet fra Finnmark i nord til Agder i sør, fra de vestligste øyer til de dypeste skoger i Trysil – det har vært et fellesskapsprosjekt.

Selvfølger det sentralisering hvis man skal gå fra 237 steder til 56 steder. Det er klassisk sentralisering. Problemet med alle regjeringens reformer er at det er samme svar hver gang. Når vi ser erfaringene med kommunereformen, har det blitt mer byråkrati, ikke mindre byråkrati. Det har blitt løsninger som folk ikke vil ha, som f.eks. Viken – en løsning som ingen klarer å være begeistret for.

Når man ser på skatte- og avgiftsopplegget: Hvem er det det rammer igjen? Når man skal spare inn penger, er det selvfølgelig på de unge uføre, de som har minst fra før – der skal man spare inn penger. Når det gjelder viktige distriktsnæringer, som f.eks. næringsmiddelindustrien, som er Norges største fastlandsindustri, gjør man ingen grep for å hjelpe den næringen. Man ser det overfor dem som driver med fiske og fangst, der skal man stramme inn avgiftspolitikken. Man ser det på de ulike fradragene, der prisjusterer man ikke, så fradragene går ned i verdi. For eksempel kommer landets pendlere til å få mindre skattefradrag neste år enn det de har i år, selv om man allerede har kuttet så mye i pendlerfradraget som man har gjort. Det er en helt klar systematikk.

I fjor sto Siv Jensen her og skrøt – hun var så stolt, for hun hadde redusert elavgiften med 1 øre. En avgift som hadde økt med 5 øre i årene før, reduserte hun med 1 øre. I år skal de igjen begynne å øke elavgiftene.

Dette er en regjering for sentralisering, for større forskjeller, og hver eneste gang i hvert eneste budsjett kommer det nye grep. Det nye store sentraliseringsgrepet i dette budsjettet er at man skal legge ned 237 skattekontor – klassisk dårlig sentraliseringspolitikk og statliggjøringspolitikk. Siv Jensen har fått altfor stor tro på statsbyråkratiet og altfor liten tillit til det lokale vettet.

Solveig Skaugvoll Foss (SV) [10:55:16]: Det føles godt endelig å vite. Gjennom den siste tiden har vi fått flere lekkasjer eller flere bruddstykker av regjeringens forslag til statsbudsjett. Noe av det har jeg blitt glad for. I går kveld kunne vi lese at elleve måneders studiestøtte er på plass i budsjettet. Det syntes jeg var en gledelig nyhet på en ellers ganske trist kveld, der Manchester United tapte mot Newcastle.

Men det jeg har vært spent på å få vite, er hvor pengene kommer fra. Jeg må si at jeg er skuffet over at inndekningen er så ansvarsløs, for omtrent uansett hvor man blar i dette statsbudsjettet, finner man nye velferdskutt. En rekke av disse kuttene er først og fremst kreative. Man kan tenke: Hvor tar den det fra, denne regjeringen? Jeg synes man må være bra oppfinnsom for å sette i gang kutt i stønaden til briller til barn med synshemming eller til tannregulering. Men enda mer alvorlig er de massive kuttene til enslige forsørgere, til mottakere av arbeidsavklaringspenger og til uførepensjonister. I

tillegg er dette det sjuende året med ABE-kutt, og her finner vi de skjulte velferds-kuttene. Den såkalte effektiviseringen som ligger her, går ikke på billigere papir i printeren, den går på mindre penger til sykehus, fødselsomsorg, kriminalomsorg, universiteter, høyskoler og mer.

Statsbudsjettet er kanskje vårt aller fremste styringsdokument, og da må det være et verktøy for å løse våre største utfordringer, som er de farlige og urettferdige klimaendringene og de økende forskjellene i makt og rikdom. Dette budsjettforslaget reflekterer ikke det. Når det gjelder klima, står det helt stille, og når det gjelder forskjeller, går det bakover i dette budsjettet, som nok en gang tar fra de fattige og gir til de rike. Det å ikke gjøre noe for å bekjempe klimaendringene er vanvittig arrogant, når det er vi i Norge som har boret opp mye av oljen og tjent penger på at fattigere deler av verden allerede opplever klimakrise, allerede må flykte fra hjemmene sine og allerede har mistet muligheten til å produsere mat der de bor. Dette skulle jo være budsjettet som feiret at vi nådde 2020-målene, og i stedet ser det ut til å bli et budsjett som begraver dem, og som heller ikke har noen plan for å nå 2030-målene.

Regjeringen har brukt mye tid både i dag og under trontaledebatten på å si at det går godt i norsk økonomi. Det er vi alle glade for, men jeg skulle ønske at flere fikk kjenne på denne velstanden. Vi er nødt til å fordele pengene mer rettferdig.

Statsråd Siv Jensen [10:58:29]: Jeg er helt enig med representanten Skaugvoll Foss i at det er viktig å se på hvor pengene kommer fra, hvordan vi finansierer alt det vi er opptatt av i denne sal, nemlig hvor vi skal bruke mer penger. Men hovedinndekningen kommer altså fra skatteinntekter – skatteinntekter fra vanlige folk, skatteinntekter fra bedriftene våre. Det er de som bidrar med det aller meste av det som finansierer alle velferdsordningene i et statsbudsjett.

Så er det feil – dette er ikke et budsjett preget av velferdskutt. Dette er snarere tvert imot et budsjett som styrker den sosiale profilen for dem som har minst fra før, gjennom at vi øker barnetrygden, gjennom at vi får på plass en utvidelse av fritidskortet, gjennom at vi inntektsgraderer SFO, gjennom at vi sørger for å holde oss med gode velferdsordninger for dem som har størst behov for det. Men det å gå gjennom ordningene og se på hvordan de kan bli bedre og mer treffsikre, mener jeg enhver regjering skylder å gjøre, hver eneste gang man jobber med et statsbudsjett.

Vi kommer ikke til å ta fra et eneste barn med behov for briller retten til å få det. Vi standardiserer satsen, slik at den blir lik over hele landet. Tilbudet kommer til å være der til alle dem som fortsatt har behov for det frem-

over. Det at vi legger om ordningen for arbeidsavklaringspenger for unge under 25 år og bruker de samme pengene på å styrke deres muligheter til å komme i arbeid, er rett og slett bra. Vi kan ikke gå videre i et samfunn hvor stadig flere av oss blir stående på utsiden av arbeidsmarkedet. Den verst tenkelige starten på en langt yrkesaktivt liv for unge mennesker er å ikke se en fremtid i det norske arbeidslivet.

Så merket jeg meg også at representanten Foss dro på litt ekstra hardt da hun definerte hvilke kutt som ligger i dette budsjettet. Hun tok i litt vel mye, så jeg tror det er lurt å lese dokumentene en gang til. At vi viderefører avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen, skulle bare mangle – at vi stiller krav til alle statlige etater om å effektivisere driften sin med 0,5 pst. hvert eneste år.

Solveig Skaugvoll Foss (SV) [11:00:35]: Jeg har ikke vært på dette huset så lenge, så jeg føler at jeg fortsatt har friske nok øyne til å gjøre meg noen betraktninger om hvordan det er her.

Det jeg ser, er en gjeng med folkevalgte som har helt ulik oppfatning av hvem de er her for. Når jeg hører svarene som gis her fra statsråden, tenker jeg at det er svar som gir mening for folk som ligner på regjeringsmedlemmene. Dette budsjettet er behagelig for dem som sitter godt i det, og som ikke skal leve lenge nok til å føle på de verste klimaendringene.

Det er klart at velferdsordningene skal gås igjennom, men det regjeringen gjør her, er at den gjennomgår velferdsordningene med mål om å spare, med mål om å kutte, sånn at man kan gi enda mer til de rike.

Dette budsjettet løser ikke våre to største utfordringer. Tvert imot legger det opp til enda mer klimaendringer og enda større forskjeller mellom folk. Vi er på vei mot en varmere klode og et kaldere samfunn, og det er ikke noe som bare skjer, det er en bevisst politikk som føres fordi den er komfortabel for oss som sitter i denne salen. Dette er et godt budsjett for mektige folk med millionlønn i Oslo, men vi må huske på at de fleste vanlige folk taper på denne politikken. I klimapolitikken er jeg lei av at vi betaler andre for å kutte. Det som ville betydd noe for klimaet i dette budsjettet, ville vært om vi la til rette for nedskaleringer av vår egen oljevirk-somhet eller kom i gang med vår egen satsing på karbonfangst og -lagring.

Det kan virke som om Høyre og Fremskrittspartiet har brukt årevis på å rigge skattesystemet for de rike. Så kommer Venstre og Kristelig Folkeparti inn i regjering, men de gjør ingenting for å motvirke dette, de fortsetter bare på det samme urettferdige kjøret.

Vi må vite hvem vi er her for, vi må vite hvem som har mest behov for kronene i dette budsjettet, og det er ikke vi som sitter her i denne salen.

Abid Q. Raja (V) [11:02:47]: Denne regjeringen er god for Norge. Vi ser mulighetene, ikke bare utfordringene, i et Norge som leder an som et grønt foregangsland i verden. For selv om vi tror på enkeltmennesket, er vi også bevisst at det er noen utfordringer som er for store til at noen kan løse dem alene. Vi vil at Norge skal være et foregangsland på klima- og miljøatsing. Vi skal være en inspirasjonskilde for land rundt oss og vise verden en grønn omstilling tuftet på grønn vekst. Vi kan ikke la framtidige generasjoners frihet bli innsnevret fordi vi ikke forsto at det er noen utfordringer som må løses gjennom internasjonalt klimasamarbeid.

Her hjemme er jeg glad for at denne regjeringen øker CO₂-avgiften, satser på karbonfangst og -lagring og gjør rekordinvesteringer i tog, buss og bane. Elbilsatsingen vår er formidabel. Avgiftslettelsen er 4,7 milliarder kr større i 2019 enn i 2018. Totalt vil den være på over 12 mrd. kr neste år. Det er nesten 250 000 elbiler i Norge, og luftkvaliteten i samtlige norske byer er nå friskmeldt takket være Venstres gjennomslag. Og ikke bare i byene, men også i distriktene, er lufta nå veldig god. Denne elektrifiseringen tar Venstre i regjering også videre til sjøs – på ferje- og hurtigbåtsamband over hele Norge.

Som liberalere er Venstre opptatt av at folk får leve et liv i frihet. Utdanning og karriere er med på å definere oss som frie mennesker. Dessverre er det både sosiale og økonomiske faktorer som begrenser denne friheten. Venstre ønsker et land der alle er frie til å ta den utdanningen de ønsker, uavhengig av sosial og økonomisk bakgrunn. Det finnes i dag mange foreldre som skulle ønske de kunne gi barna sine mer tid i barnehage eller mer tid i SFO, og allerede i denne unge alderen gjør bakgrunn og opphav seg gjeldende for å begrense ungers frihet. At regjeringen nå følger opp Venstres fanesak på SFO osv., mener vi er frihetspolitikk i praksis.

Vi ønsker oss myndige, frie borgere som kan ta styring på sitt eget liv og sin egen karriere. Og Venstre har tro på oppstartsbedrifter. Jeg har reist over hele Norge og sett dem som våger å satse, som jobber vettet av seg og tar risiko der vi andre ikke tør, i byene og i distriktene. AS Norge går veldig godt i hele landet. Fire av fem arbeidsplasser skapes i privat sektor, og vi har laveste arbeidsledighet på ti år. Det er bra. Ledigheten er lav også i distriktene.

Jeg er stolt av at dette er en regjering som forstår at menneskeskapte klimaendringer vil bli løst av menneskeskapte klimaløsninger – en regjering som vil gi alle tilgang til et godt skole- og utdanningstilbud, og som ser at vår viktigste oppgave i næringspolitikken er å gjøre det tryggere og enklere å skape egen og andres arbeidsplass.

Jeg vil også nevne 1 mrd. kr i økning til fattigdomsatsingen, 11 måneders studiestøtte og 1,5 mrd. kr mer i

bistand. Alt dette er en sosialliberal frihetsagenda som jeg og Venstre kan stå inne for.

Tore Storehaug (KrF) [11:05:53]: La meg først få takke finansministeren for å ha lagt fram eit godt budsjett. Det er jo det første budsjettet etter at Kristeleg Folkeparti blei ein del av regjeringa, og eg er trygg på at vi kjem til å få god tid til å diskutere gjennomslaga til Kristeleg Folkeparti i dette budsjettet i tida framover.

Overskrifta på trontalen og regjeringsplattforma er eit berekraftig velferdssamfunn. Eit berekraftig velferdssamfunn føreset at vi har trygge familiar, og at vi har eit samfunn som investerer i ungane. Over tid har vi sett at det er altfor mange ungar som veks opp i familiar som ligg under fattigdomsgrensa, at det er for mange ungar som ikkje har hatt økonomi til å kunne delta på viktige fellesarenaer, som fritidsaktivitetar, at det er for mange ungar som ikkje har fått den hjelpa dei treng på skulen, tidleg nok, og at det er for mange ungar som har vakse opp i ein kvardag prega av vald og overgrep.

Innsatsen mot dette har blitt auka i budsjett etter budsjett som Kristeleg Folkeparti har vore med og forhandla. No er vi med på å leggje fram eit budsjett som òg har eit skikkeleg løft for det aller viktigaste. Barnetrygda skal aukast med 3 600 kr per år for dei minste ungane. Ordninga med fritidskort blir utvida, lærarnorma blir fullfinansiert, og den samla satsinga på arbeidet mot vald og overgrep mot barn er no oppe i 1 mrd. kr. Løyvingane til barnevernet aukar.

Vidare har ein fått på plass gratis heiltidsplass i barnehage for to- og treåringar i asylmottak, det blir lågare foreldrebetaling i SFO for 1.- og 2.-klassingar frå familiar med låg inntekt, og det blir gratis SFO for elevar på 5.–7. trinn som har eit særskilt behov. Det er god politikk.

Men skal vi lage eit berekraftig velferdssamfunn, må vi ha eit Noreg som ikkje er seg sjølv nok, men som òg løfter blikket utover eigne grenser. I dette budsjettet aukar vi bistandsbudsjettet med 1,4 mrd. kr, og ein prioriterer Afrika sør for Sahara – dei minst utvikla landa – tydelegare. Ein rettar meir av bistanden inn mot utdanning, slik at fleire menneske kan klare seg sjølv. Ikkje minst får ein eit skikkeleg løft for sårbare og marginaliserte grupper.

Klimakrisa rammar dei som har minst, hardest. Difor må vi kutte utslepp nasjonalt og auke innsatsen globalt. Det viktigaste denne regjeringa har gjort, er at ein har ført ein politikk som gjer det dyrare å forureine. Ein får eit skikkeleg løft med auka CO₂-avgift, og ein held fullt trykk på å skape dei løysingane som skal ta oss til nullutsleppssamfunnet, anten det er Nullutsleppsfondet, grøn skipsfart gjennom Enova eller løyvingane til Nysnø. Vi held oppe trykket for å få til karbonfangst og -lagring.

Oppsummert trur eg det blir god tid til å diskutere gjennomslaga til Kristeleg Folkeparti og dei andre og resten av statsbudsjettet, men eg er trygg på at det vil vere eit statsbudsjett som byggjer eit berekraftig velferdssamfunn med eit ansvarleg skatteopplegg og ein moderat oljepengebruk, og som hegnar om det aller viktigaste. I ei uroleg verd og med Perspektivmeldinga, som seier at vi kjem til å måtte ta tøffe prioriteringar framover, er vi veldig privilegerte som kan få vere med på å diskutere eit statsbudsjett med dei føresetnadene som no ligg føre.

Une Bastholm (MDG) [11:09:04]: For et år siden fikk vi forslaget fra regjeringen til årets statsbudsjett samme dagen som FNs klimapanel 1,5-gradersrapport. Avstanden mellom regjeringens politikk og forskningen var enorm. Den avstanden er – om mulig – enda større i dag.

I dette statsbudsjettet beregner regjeringen selv hvor mye de med sin politikk klarer å kutte fram til 2030. Beregningen deres i år for neste års budsjett er 18,8 pst. innen 2030, omtrent like ille som i fjor, og det er langt under halvparten av det regjeringen selv har lovet – lovet verdenssamfunnet, men også egne velgere. På kort sikt regner regjeringen til og med med en økning i utslippene de nærmeste årene. Så regjeringen planlegger for en utslippsfest for framtidige generasjoners regning.

Hovedproblemet med regjeringens klimapolitikk er at de gir med den ene hånden og tar med den andre. La meg gi noen eksempler: Høyere CO₂-avgift er bra, økt satsing på nattog er bra for både mennesker og miljø, og økningen til klimatilpasning i FNs klimafond er bra bruk av 200 mill. kr. Men dessverre nullet dette ut av andre tiltak i samme budsjett som øker utslippene, for når regjeringen øker CO₂-avgiften – det viktigste virkemidlet til regjeringen for å gjøre det dyrere å forurense, så viktig at det er det statsministeren framhever når hun er på besøk i FN – bruker de 250 mill. kr på å hindre at denne avgiften skal ha noen som helst virkning på bensin- og dieselprisen, ved å senke en annen avgift. Den viktigste sektoren hvor CO₂-avgiften skulle hatt en virkning, veitransporten, blir fullstendig sabotert. Det forsterkes også ved at regjeringen i dette budsjettet viser at de øker innslagspunktet for hvilke biler som skal betale CO₂-avgift. Det vil si at de unntar mer forurensende biler fra avgiften de selv har innført. Mens regjeringen sørger for at det blir flere soveplasser på nattogene, bruker de milliarder på nye motorveier, mange av dem på akkurat samme strekning som disse togene går, så de saboterer også konkurranseevnen til togene. De har i tillegg gjort det billigere å fly på alle innenlandsreiser og innad i Europa

– det gjorde de i fjor. Og det er jo de reisene nordmenn tar aller mest av.

Selv om det er bra at regjeringen øker bevilgningene til FNs klimafond, er Norge dessverre fortsatt ikke i nærheten av å bevilge sin rettmessige andel av den klimafinansieringen som rike land har lovet verdenssamfunnet. Vi kan bedre, Norge er rikt på så mye. Men i stedet for å lytte til forskerne og til befolkningen, som gjør opprør mot brutte klimaløfter, har denne regjeringen valgt å hygge seg innenfor egen komfortsone.

Statsråd Siv Jensen [11:12:18]: Jeg er uenig i virkelighetsbeskrivelsen til representanten Bastholm. Regjeringen legger frem et svært offensivt klimabudsjett. Vi styrker innsatsen både hjemme og ute med mange milliarder kroner rett og slett fordi klimagassutslippene er globale og må løses både hjemme og ute.

Når det gjelder påstanden om de endringene vi gjør når det gjelder å øke CO₂-avgiften og redusere veibruksavgiften tilsvarende, foreslår jeg at representanten tar en kikk på hvor utslippene i Norge faktisk går raskest ned. Det er nettopp i transportsektoren. Virkemidlene til denne regjeringen virker. De tiltakene vi har satt i verk for å endre bilparken vår, gjør at vi nå har den høyeste tettheten av elbiler i hele verden, at omsetningen av nye lav- og nullutslippsbiler går raskere enn noen gang før, og at utslippene fra denne sektoren går raskt ned. Så politikken virker.

Det er en ærlig sak at MDGs tilnærming til dette er å innføre flere forbud, flere påbud, at vi rett og slett ikke skal anerkjenne at vi bor i et langstrakt land hvor varer skal fraktes fra distriktene og ut til markedene i Europa. Denne regjeringen anerkjenner det. Vi ser behovet for å utvikle skinnegående infrastruktur, samtidig som vi må fortsette å bygge ut helt nødvendige veier.

Det som er interessant, er hva slags biler som etter hvert kjører på disse veiene. At tettheten av elbiler nå er så høy og andelen lavutslippsbiler går opp, er et tegn på at utslippene kan fortsette å gå ned uten at vi legger hindre i veien for folk som bor i distriktene, og som er avhengige av å komme seg til og fra jobb med bil.

Så til fremskrivingen av utslipp. Jeg mener det ligger veldig mange gode nyheter i dette budsjettet om hvordan utviklingsbanene går for utslippsreduksjoner i Norge fremover. Vi har mye å glede oss over. Da synes jeg heller vi skal anerkjenne de felles tiltakene vi nå får på plass som fører til at utslippene fremover går kraftig ned.

Une Bastholm (MDG) [11:14:26]: Det finansministeren kaller offensivt, er at de ikke engang klarer å gjennomføre halvparten av de utslippskuttene som regjeringen selv har lovet. Det er altså offensivt for regjeringen ikke å følge opp egne mål, ikke å følge opp det vi har lovet FN, ikke å følge opp det vi har lovet velgerne,

men bare å kunne vise til en politikk som kutter 18,8 pst., der regjeringen har sagt minst 40 pst. og nå også har begynt å si 45 pst.

Dette blir forsterket av at regjeringen ikke garanterer for en investeringsbeslutning for fullskala CO₂-håndtering innen 2020. Man skyver altså på denne investeringsbeslutningen nok en gang på tross av tydelige advarsler fra næringsliv, miljøbevegelse og også Oslo kommune. Utslippene går opp på kort sikt på grunn av oljen, og det er i oljesektoren man regner med at utslippene skal øke de neste årene. Det viser meg tydelig hvordan debatten om norsk oljepolitikk ikke bare handler om hvor vi skal være om 20 år og 30 år. Den handler også om utslippene de aller nærmeste årene.

Statsministeren var her i forrige uke og advarte mot en mer ambisiøs klimapolitikk i frykt for at det kan svekke tilliten hos velgerne, og det avslører for meg hvorfor summen av regjeringens politikk på dette området er så dårlig. Det er ikke listen over klimatiltakene jeg kritiserer. Det er summen, for vi har også de enorme investeringene i motorveier som går akkurat de samme strekningene som toget. Regjeringen gjør fritak fra forurensner betaler-prinsippet innen den aller viktigste sektoren, veitransporten. Det er fordi regjeringen gjør det billigere å fly i et land hvor vi flyr mer enn noen andre, og det er noe av det mest forurensende vi kan finne på å gjøre. Jeg har tro på at vi kan utvikle dette landet videre uten å øke utslippene mer.

Bjørnar Moxnes (R) [11:16:46]: Nok en gang får vi et budsjett som øker forskjellene. Det virker som regjeringen tenker mer på at de selv sliter på målingene, enn på dem som sliter i samfunnet vårt. Det er ikke like store kutt til dem på toppen i år, men regjeringen fortsetter å ta fra dem som sitter nederst ved bordet. Folk på arbeidsavklaringspenger får nye kutt nå, og veksten i kommuneøkonomien nulles ut i et såkalt effektiviseringskrav til kommunene med samme prislapp som økningen. I tillegg kommer kuttet i eiendomsskatten. Dette vil tvinge fram velferdsutt i mange kommuner. Dette viser at regjeringen ser på velferdsstaten litt som gutta i tv-serien Exit ser på sine ektefeller: noe de snakker pent om i festtaler, men innerst inne synes er altfor dyrt i drift.

Budsjettet øker forskjellene, både etter lommebok og etter postnummer. Det har aldri blitt så mange nye milliardærer som under denne regjeringen, og det er ikke tilfeldig. Siden regjeringen overtok, har de økt skattegevinstene til de rike. Nå er vi oppe i 15 mrd. kr årlig i skatteutt bare på formue, arv og bedrifter som går med overskudd. Siv Jensen har med rette ofte blitt kalt bompengedronningen. Vi kan godt kalle henne – like treffende, mener jeg – forskjellsdronningen.

Regjeringen overser at den norske modellen undergraves. Målet har vært hele folket i arbeid, i faste og trygge jobber. Det hjelper lite med flere ansatte når stadig flere av oppdragene utføres av arbeidsinnvandrere på korttidsopphold. Vi så i nasjonalbudsjettet at tre av fem nye jobber går til gjestearbeidere. Nå ser vi at industrien går i samme retning som byggebransjen, der økt innleie og arbeidsinnvandring har ført til massiv sosial dumping. Dette tar ikke regjeringen på alvor.

Vi kunne brukt budsjettet vårt på nye velferdsreformer for folk flest, f.eks. gjøre tannhelse billigere og på sikt gratis. Men isteden serverer regjeringen gammelt valgfesk. De har brukt opp handlingsrommet på budsjettlekasjer, bompengeforlik og skatteutt for de rikeste. Det gir muligens arbeidsro i regjeringen og hos regjeringspartienes sponsorer, men det blir ikke et budsjett som bruker de store pengene på de viktigste oppgavene.

Presidenten: Presidenten vil påpeke at det er upassende og uparlamentarisk å karakterisere representanter eller en statsråd som f.eks. ...

Bjørnar Moxnes (R) [11:19:47]: ... dronning?

Presidenten: Nå er det presidenten som har ordet. Presidenten vil ikke ha den type karakteristikker. Det er ikke slik vi omtaler hverandre i stortingsalen.

Statsråd Siv Jensen [11:20:04]: Jeg så at representanten Moxnes allerede i går hadde skrevet innlegget sitt – hva han skulle si i dag. Jeg tror han måtte justere kursen lite grann etter å ha åpnet budsjett dokumentene, for jammen meg så det litt annerledes ut enn det representanten Moxnes nok hadde forestilt seg.

Jeg synes det blir litt hult. På den ene siden sier Moxnes at han er opptatt av at folk flest må ha råd til å bo i sin egen bolig. På den andre siden kritiserer han regjeringen for at vi reduserer eiendomsskatten, som nettopp gjør at man utligner forskjellen mellom folk når det gjelder evnen og muligheten til å kunne bo. Eiendomsskatten tar jo ikke hensyn til hvor mye inntekt man har, den rammer blindt og usosialt. At vi er opptatt av å redusere eiendomsskatten, bidrar til å styrke tryggheten for evnen til å kunne bo i egen bolig. Men her endrer representanten Moxnes argumentasjon. Han blir plutselig veldig opptatt av kommuneøkonomi istedenfor å være opptatt av den enkeltes lommebok og av sosial og rettferdig fordeling. Så her endrer argumentasjonen seg litt etter hva som passer inn i Moxnes' virkelighetsbilde.

Jeg synes også å høre en kritikk av at det var mange bedrifter i Norge som gikk med overskudd. Det skal vi glede oss over – at vi har lønnsomme bedrifter som sysselsetter flere. 50 000 mennesker har kommet i jobb i Norge

det siste året, fire av fem i privat sektor. Det må vi ha mer av i årene som kommer. Vårt private næringsliv må gå med overskudd. De må være lønnsomme, de må kunne ta nye investeringer i flere arbeidsplasser og på flere områder i tiden som kommer. Det er grunnlaget for at vi kan finansiere velferdsordninger og andre dyre løfter som gis av partiene i valgkamp etter valgkamp.

Så til spørsmålet om sosial dumping: Ett av virkemidlene som ligger i dette budsjettet for å bekjempe svart arbeid og arbeidslivskriminalitet, er å overføre kemnerne fra kommunen til skatteetaten. Jeg håper at det er et tiltak som representanten Moxnes er for.

Bjørnar Moxnes (R) [11:22:13]: La meg først si at jeg ikke skal gi Siv Jensen rojalé titler – i hvert fall ikke i denne salen. Det skal jeg forbeholde de kongelige.

Når det gjelder svaret fra Jensen, går kritikken vår ut på at man har gitt landets rikeste svære skatteutt. Man har gitt 316 000 kr i skatteutt til hver av de 4 000 rikeste enkeltpersonene i landet vårt. Det er snakk om store summer når man legger det sammen. De har altså fått 1,4 mrd. kr i skattelette fra Siv Jensen og Erna Solberg så lenge de har styrt – penger som i stedet kunne vært brukt på å styrke velferden landet rundt.

Jeg ville vært litt varsom med å framheve hvor sosialt rettferdig budsjettet er, når de som får regningen, bl.a. er de unge som går på arbeidsavklaringspenger, som får et kutt på 70 000 kr i ytelsene sine. Det vil ramme knallhardt dem som virkelig trenger hjelp i samfunnet vårt. Det er det regjeringen foreslår, og det mener jeg er dypt urettferdig og også dypt usosialt.

I tillegg ser vi i budsjettet et forslag om en helt uansvarlig nedleggelse av Ullevål sykehus, noe Fremskrittspartiet og Siv Jensen selv har tatt til orde mot i hele vår. De mente det var feil å bruke store summer på å legge ned Ullevål og bygge et gigantsykehus på Gaustad. Det vil gi en oppsplitting av det akuttmedisinske fagmiljøet, som vi trenger samlet på ett sted – ikke minst hvis det skjer store ulykker, terrorangrep eller katastrofer. Da er det farlig at det miljøet er splittet og delt mellom to sykehus, slik det ligger an til i det regjeringen går inn for. Her var Fremskrittspartiet og Venstre høye og mørke i vår. De skulle stanse eventuelle låneopptak for å bygge ut på Gaustad. Nå ser vi dessverre at de i regjering snur og gir grønt lys for nedleggelsen. Det er synd for folk i hele Oslo.

Presidenten: Det åpnes opp for en kommentar til slutt fra statsråd Siv Jensen på inntil 3 minutter.

Statsråd Siv Jensen [11:24:28]: Jeg synes denne rundten i grunnen viser at opposisjonen har funnet fint lite å kritisere i dette budsjettet. Det er et budsjett som sikrer at vi trygger velferdsordningene, som sikrer at flere kommer i jobb, som sikrer at vi kan fortsette å utvikle alle de

gode ordningene som vi er glade for å ha, og som det i realiteten er ganske bred og tverrpolitisk enighet om.

Hadia Tajik sa at over tid har regjeringens skatteopplegg fått konsekvenser. Ja, det er jeg helt enig i. Det har fått den konsekvens at det nå går svært godt i norsk økonomi, at bedriftene våre går med overskudd, at bedriftene ansetter flere, og at folk flest får beholde litt mer av egne inntekter, som også er velferd for den enkelte. Vi skal glede oss over at den økonomiske politikken som denne regjeringen har ført gjennom mange år, gir gode resultater og trygghet i en urolig verdensøkonomi der stadig flere land må nedjustere vekstanslagene sine, og der usikkerheten fra verden der ute preger veksten i verdensøkonomien. Foreløpig er Norge en trygg havn i den sammenheng, men også vi kan komme til å bli berørt av dette. Regjeringen har forberedt seg godt, og vi har økonomiske muskler i tilfelle dette skulle begynne å få konsekvenser også for norsk økonomi.

Det har vært en del påstander, ikke minst fra representanten Slagsvold Vedum, om avgiftsøkninger som ikke er i dette budsjettet. Vi legger ikke høyere regninger på pendlerne. Vi øker ikke elavgiften, selv om representanten Slagsvold Vedum hevder det. Det at vi nå også innfører CO₂-avgift for fiskeriene, er en lenge varslet økning, som innebærer at alle må være en del av løsningen for å få klimagassutslippene i Norge ned.

Dette er et budsjett som styrker velferden, det er ikke et budsjett som kutter den. Men vi må tørre å gå systematisk igjennom alle ordningene våre for å innrette dem slik at de treffer best dem som har behov for det. Det er ikke noe angrep på unge mennesker på arbeidsavklaringspenger. Det er snarere tvert imot et bidrag til å legge til rette for at unge mennesker kan gå en fremtid i møte som en del av arbeidslivet vårt, ikke være blant dem som er parkert på utsiden av det. Det er et veldig dårlig svar å gi til unge mennesker som skal starte yrkeskarrieren sin, at de ikke kommer i gang med arbeidslivet sitt fordi de har noen utfordringer i livet som de ikke mestrer. Da må vi bruke de pengene på å legge til rette for at de skal øke mestringen, slik at de kan komme i jobb, bli selvforsørget og bidra. Det tror jeg er noe av det viktigste alle mennesker i Norge kjenner på – det å kunne gå på jobb hver dag og være med på å forsørge seg selv.

Dette er i realiteten et budsjett som er godt tilpasset de utfordringene norsk økonomi står overfor på både kort og lengre sikt. Og også når det gjelder klimasatsingen, tar det både dagens og morgendagens utfordringer på det største alvor. Det er en av budsjettvinnerne i regjeringens budsjettforslag.

Presidenten: Presidenten foreslår at finansministerens redegjørelse om regjeringens forslag til

statsbudsjett og om nasjonalbudsjettet for 2020 legges
ut for behandling i et senere møte.

– Det anses vedtatt.

Sak nr. 2 [11:27:44]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger
noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 11.27.

